RAHEL BERKOVITS I rahelb@pardes.org.il

I. "You Shall be Holy"

1. Leviticus 19	**1. ויקרא פרק יט**
1. And the Lord spoke to Moses, saying, 2. Speak to the entire congregation of the children of Israel, and say to them, **You shall be holy, for I, the Lord, your God, am holy**.	(א) וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם **קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם**׃

2. *Igeret Hakodesh* (Ramban) Chapter 2 Anonymous approximately 1280	**2. איגרת הקודש (לרמב״ן) פרק ב**
Know that this union is a holy and pure thing when it is properly conducted in the proper time, and with the correct intention. A person should not think that in this proper union there is something ugly or degrading, G-d forbid. … **This means that just as a person's hands are honored and praiseworthy at the time of writing a Torah scroll in purity, or conversely, degraded when they steal or perform a base action,** so were the sexual organs unspoiled before Adam and his wife sinned. **Just like with every other organ of the body one rejoices and praises when it does good and degrades when it does bad, so too it was for the first Adam with his sexual organs** [that he could use them for good or for bad.] And we find that The Holy One, Blessed Be, whose ways are all just, pure and clean, and **we find that any ugliness is completely on the part of human beings. That is to say there is nothing in any of a person's organs which is faulty or ugly regarding their creation,** for everything is derived from an exalted wisdom, insuring perfection, goodness, and beauty. **However, a person's foolish behavior brings degradation to things that were originally created without ugliness. This must be understood thoroughly.**	**דע כי חבור זה הוא ענין קדוש ונקי כשיהיה הדבר כפי מה שראוי ובזמן הראוי ובכוונה הנכונה**. ואל יחשוב אדם כי בחבור הראוי יש גנאי וכיעור ח״ו. ... **ופי׳ כאשר הידים בעת שכותבין ס״ת בטהרה הם מכובדות ומשובחות וכשגונבות או עושות דבר מגונה הם מגונות**, כך הם כלי המשגל לאדם ולאשתו קודם שחטאו. **וכמו שיש בכל אבר ואבר מהאברים מהלל ושבח בעשות הטוב וגנאי בעשות הרע, כך היה לאדם הראשון בכלי המשגל**. נמצא כי הקדוש ברוך הוא הוא כל דרכיו משפט וטהרה ונקיות, **ונמצא הכעור כלו מצד פעולת האדם. ...כלומר אין בכל אברי האדם מצד הבריאה דבר קלקול או כיעור** כי הכל בחכמה עליונית דבר מתוקן וטוב ונאה, **אבל האדם בהיות סכל מביא כיעור בדברים שאין בהם כיעור מתחלה. והבן זה מאוד.**

II. Pleasure in Sexual Relations

3. Family Redeemed p.50 R. Joseph B. Soloveitchik, US (1903-1993)
Judaism did not overlook or underestimate the physical aspects of marriage. … The two partners owe each other not only fidelity, but also **full gratification of their sexual needs.** Refusal or failure by one of the partners to satisfy the conjugal rights of the other is sufficient reason for divorce. Each one must observe these laws of consortium with regard to the other. The marriage must not be converted into an exclusively spiritual fellowship. **Marriage without carnal enjoyment and erotic love is contrary to human nature and is to be dissolved.**

4. Maimonides (Mishneh Torah) - Laws of Shabbat, 30:14 R. Moshe b. Maimon, Spain and Egypt (1135–1204)	**4. רמב״ם - הלכות שבת פרק ל, הלכה יד**
Sexual intercourse is part of ***oneg* Shabbat** [Shabbat enjoyment], therefore the time [for sexual intercourse] for healthy Scholars of Torah is from one Friday night to the next.	תשמיש המטה **מעונג שבת** הוא, לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מלילי שבת ללילי שבת...

RAHEL BERKOVITS I rahelb@pardes.org.il

III. The Commandment of *Onah*- A Mitzvah to Give Pleasure

5. Exodus 21:10	**5. שמות כא: י**
If he take him another wife, her food, her clothes, and **her conjugal rights**, shall he not diminish.	אִם-אַחֶרֶת, יִקַּח-לוֹ—שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ **וְעֹנָתָהּ**, לֹא יִגְרָע.

6. Mishnah – Masechet Ketubot, Chapter 5, Mishna 6	**6. משנה - כתובות פרק ה משנה ו**
A man forbade himself by vow from having intercourse with his wife: Beit Shammai says: [he may do so for] two weeks; Beit Hillel says: [only] one week. Students may go away to study Torah, without the permission [of their wives for a period of] thirty days; workers [may go away for] for one week. **The times for conjugal duty prescribed in the Torah are: For independent men, every day**; For hired workers, twice a week; For donkey-drivers, once a week; For camel-drivers, once in thirty days; For sailors, once in six months. These are the words of Rabbi Eliezer.	הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, שַׁבָּת אֶחָת. תַּלְמִידִים יוֹצְאִין לְתַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת, שְׁלֹשִׁים יוֹם. הַפּוֹעֲלִים, שַׁבָּת אֶחָת. **הָעוֹנָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה, הַטַּיָּלִין, בְּכָל יוֹם.** הַפּוֹעֲלִים, שְׁתַּיִם בַּשַּׁבָּת. הַחַמָּרִים, אַחַת בַּשַּׁבָּת. הַגַּמָּלִים, אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. הַסַּפָּנִים, אַחַת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר׃

7. Minor Tractates - Kallah, Chapter 1	**7. מסכתות קטנות מסכת כלה א**
21. What should a man do so that he has rich sons? He should do the desires of Heaven and **the desires of his wife**. And these are the desires of Heaven: he should distribute his money to the poor… 22. **These are the desires of his wife**: R. Eliezer says he should **seduce her at the time of sex**. R. Yehudah says he should **make her happy [give her pleasure]** at the time of sex with the matter of the *mitzvah*, as it states, "One who keeps the *mitzvah* will know no bad thing."	[כא] מה יעשה אדם ויהיו בניו עשירים, יעשה חפצי שמים **וחפצי אשתו**. ואלו הן חפצי שמים, יפזר מעותיו לעניים... [כב] **אלו הן חפצי אשתו**, ר׳ אליעזר אומר **יפתה אותה בשעת תשמיש**, ר׳ יהודה אומר **ישמחנה בשעת תשמיש** בדבר מצוה, שנאמר שומר מצוה לא ידע דבר רע.

III. Sexual Acts and Positions -Personal Pleasure and Desire

8. Babylonian Talmud - Masechet *Nedarim* 20a-b	**8. תלמוד בבלי -מסכת נדרים דף כ .-:**
R. Yohanan b. Dahabai said: The Ministering Angels told me four things: **Lame why are there [people]? Because they [their parents] overturned their table [anal sex]; Dumb why are there [people]? Because they kiss on 'that place'; Deaf why are there [people]? Because they converse during the time of intercourse; Blind why are there [people]? Because they look at 'that place'.** …R. Yohanan said: The above is the view of R. Yohanan b. Dahabai; but our Sages said: **The halachah is not as R. Yohanan b. Dahabai, but a man may do whatever he pleases with his wife [during intercourse]:** A parable; Meat which comes from the slaughterhouse, he desires to eat it with salt- he eats it, roasted- he eats it, cooked- he eats it or boiled- he eats it. So to with fish from the fishmonger… A woman once came before Rebbi and **said to him, 'Rebbi! I set a table before him [my husband], and he overturned it.' He said to her: 'My daughter! The Torah has permitted you to him — what can I do for thee?'**	אמר רבי יוחנן בן דהבאי, ד׳ דברים סחו לי מלאכי השרת: חיגרין מפני מה הויין? מפני שהופכים את שולחנם, אילמים מפני מה הויין? מפני שמנשקים על אותו מקום, חרשים מפני מה הויין? מפני שמספרים בשעת תשמיש, סומין מפני מה הויין? מפני שמסתכלים באותו מקום... א״ר יוחנן: זו דברי יוחנן בן דהבאי, אבל אמרו חכמים! **אין הלכה כיוחנן בן דהבאי, אלא כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה**; משל לבשר הבא מבית הטבח, רצה לאכלו במלח - אוכלו, צלי - אוכלו, מבושל - אוכלו, שלוק - אוכלו; וכן דג הבא מבית הצייד... ההיא דאתאי לקמיה דרבי, **אמרה לו: רבי, ערכתי לו שלחן והפכו! אמר לה: בתי, תורה התירתך, ואני מה אעשה ליך.**

9. Rashi *Nedarim* 20a-b Rabbi Shlomo Yitzchaki, France (1040-1105)	**רש"י נדרים דף כ עמוד א**
That they turn over- **face opposite the back of the neck** when they have intercourse with their wife in the non-usual manner. *They turn over their table*- **she is on top and he on the bottom.**	**שהופכין - פנים כנגד עורף** שבאים על נשותיהן שלא כדרכן. **שהופכים שולחנן - היא למעלה והוא למטה**

10. Tosafot Yevamot 34b School of Study, France and Germany (12-14th Century)	**תוספות יבמות דף לד עמוד ב**
… **R. Yitzhak also said that it is only considered like the act of Er and Onan when one intends to waste seed and is accustomed to doing so always, but when it is only occasional and he desires to have intercourse with his wife in the non- usual manner [even if he ejaculates], it is permitted**, as it states in *Nedarim*, "Everything that a man wants to do with his wife, he may do…	**... אמר ר"י דלא חשוב כמעשה ער ואונן אלא כשמתכוין להשחית זרע ורגיל לעשות כן תמיד אבל באקראי בעלמא ומתאוה לבא על אשתו שלא כדרכה שרי** כדאמרי' בנדרים (דף כ:) כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו יעשה ...

11. Tur Even Haezer 25 R. Jacob b. Asher, Spain (ca. 1269 -ca. 1343)	**טור אבן העזר סימן כה**
[The language of Rambam (Forbidden Sexual Relations 21:9):] ["A man's wife is a permitted relationship for him], therefore whatever a man wants to do with his wife he may do, **he can have intercourse whenever he wants, and kiss any limb [part of her body] that he wants, and have intercourse with her in the usual way [vaginally] and in the non-usual way [anally], or by "way of limbs," [such as oral sex or mutual masturbation],** as long as he does not waste his seed." And R. Yitzhak explains that **even with ejaculation it is permitted to have intercourse in the non-usual way, as long as he does not do so regularly,** but it is only occasional, that he desires to have intercourse with his wife in this non-usual manner, but is prohibited to do so habitually.	[לשון הרמב"ם:] לפיכך כל מה שירצה לעשות באשתו **עושה בועל בכל עת שירצה ומנשק בכל אבר שירצה ובא עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה בין דרך אברים** ובלבד שלא יוציא ש"ז לבטלה ור"י פירש **דאפילו בהוצאת ש"ז נמי מותר לשמש שלא כדרכה ובלבד שלא יהא רגיל כן** אלא אקראי בעלמא שמתאווה לאשתו לשמש שלא כדרכה אלא אסור להיות רגיל בכך.

12. Bach Even Haezer 25 R. Joel Sirkes, Poland (1561- 1640)	**ב"ח אבן העזר סימן כה**
And he kisses any limb that he desires. **It would seem that even that place [the vagina] is permissible to kiss as the law is not in accordance with R. Yohanan b. Davahai** who said [children are born] mute because they kissed that place rather the law is like the Rabbis that anything a man wants to do with his wife he may do- however, according to the Ra'avad it is not so.	ומנשק בכל אבר שירצה. **לכאורה משמע דאפילו באותו מקום שרי לנשק דאין הלכה כר' יוחנן בן דהבאי** דאמר אלמים מפני מה הויין מפני שמנשקים באותו מקום אלא הלכה כחכמים דכל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה אבל דעת הראב"ד אינו כן

13. Torot Emet, Shulkhan Arukh, E.H, 25:2 R. Refael Birdugo, Morocco (1747-1842)	**תורות אמת על אבהע"ז כ"ה:ב**
… Behold Rav, who was an 'angel of God', fooled around and did his business in order to increase his desire, and our king, King David, of blessed memory, had sex with Bat Sheva in his old age, without any reason, other than his desire and his pleasure [see	..., והרי רב שהיה מלאך ה' צבאות – שחק ועשה צרכיו להרבות תאותו [ברכות ס"ב ע"א], ומלכנו דוד המלך ע"ה בא אל בת שבע בימי זקנותו

Sanhedrin 22a, where it is stated that he had sex with her thirteen times during that period], and who is greater than his [David's] piety, who called himself 'pious'. And Shlomo, of blessed memory, married a thousand women – how could he have acted with a thousand women with this excessive piety [not to 'intend for his own benefit']? And why did he have to marry all those women? **Rather, it seems that in complete truth, that what the Torah permitted – it permitted categorically, and there is not the slightest trace of anything forbidden, … but from the Torah, one may have sex even for his own pleasure and desire, and there is not in this behavior anything shameful or less than fully proper.** (Text and Translation by R. Dov Linzer)	בלא טעם כי אם לחפצו ולהנאתו [ע' סנהדרין כ"ב ע"א - שבא עליה י"ג פעמים באותו זמן], ומי לנו גדול מחסידותו [של דוד] שקרא עצמו 'חסיד', ושלמה ע"ה נשא אלף נשים – איך יתנהג עם אלף נשים בכל החסידות היתירה הזאת [של 'לא יכוין להנאתו'], ולמה לו לישא כל הנשים הללו, **אבל [= אלא] נראה באמת ואמונה שמה שהתירה תורה – מותר גמור הוא, ואין בו שום נדנוד איסור, ... ומן התורה אפי' להנאתו ולחפצו יבעול, ואין בו שם גנאי ודופי.**

14. עת דודים R. Elyashiv Knohl, Israel (1948-2018)

p. 20-21 For some women the act of intercourse itself provides sufficient stimulation in order to climax, but **in most cases orgasm is achieved through gentle stimulation of the vagina area (specifically the clitoris)**… there is no problem with a husband bringing his wife to orgasm in this way. Most men ejaculate almost every time, whereas a woman may experience sexual pleasure without achieving orgasm. Nevertheless, **she should not miss out on this experience, which is so fundamental to their life as a couple, and they should make an effort to achieve it, often, if not always.**

p.34 A couple may also experience the opposite problem during the early days of marriage: the husband may experience early ejaculation. This is a common phenomenon, and the **man should not be concerned that he is violating the prohibition against wasting seed. Rather, he should view it as part of the learning how to perform the mitzvah of marital relations**… Men often encounter initial difficulties; this is quite natural. … It goes without saying that, in trying to solve this problem, the **husband should not cause his wife pain or discomfort, for example by trying to prevent early ejaculation by hurrying his penetration before she is ready**.

IV. The Desire for Sex is a Halakhic Need in its Own Right

15. Responsa - Iggrot Moshe, Even ha-Ezer, 1:63 R. Moshe Feinstein (1895-1986) US	**שו"ת אגרות משה אה"ע א :סג**
Therefore we must say a new thing that R. Eliezer [who said one could withdraw from the vagina and ejaculate] thinks that the wasting of seed which is prohibited the explanation is not that it is nullified from begetting [children] for in any case it is impossible to beget with an ejaculation such as this [she is nursing]. **Rather the explanation [of wasted seed] is- nullified completely without need- but when there is a need like the commandment of *onah* even when it is impossible to beget with such an ejaculation it is not wasting and is permitted. And according to this it makes sense that it is permitted to have sex with a barren woman and someone unable to reproduce since he is obligated in *onah* and making his wife happy as such this is a need and there is no prohibition at all [the seed has a purpose it is not being wasted]**… therefore R. Eliezer thinks that since there is a danger to the nursing woman when he has intercourse that would be appropriate to beget [children] it is permitted, because of the commandment of *onah*, to thresh within and winnow without and it	ולכן מוכרחין לומר דבר חדש דיסבור ר' אליעזר דזרע לבטלה שאסור אין פירושו לבטלה מהולדה שהוא בכל אופן שאי אפשר להוליד בהוצאה כזו **אלא פירושו לבטלה ממש בלא צורך אבל ביש צורך כגון למצות עונה אף שא"א להוליד בהוצאה כזו לא הוי זה לבטלה ומותר. ולפ"ז ניחא בפשיטות מה שמותר לשמש עם עקרה ואילונית דכיון שחייב בעונה ולשמח אשתו הוי זה לצורך ואין כאן שום איסור.** ...ולכן סובר ר"א שכיון שיש סכנה במינקת כשיבעול ביאה הראויה להוליד מותר מחמת מצות עונה לדוש מבפנים ולזרות מבחוץ **ולא הוי לבטלה כיון**

[the seed] **will not be in vain since it is needed for *onah* and for the pleasure of his wife**. ….. But according to what I have explained it makes sense. **For the explanation of "wasting seed 'for naught'" means that it is completely for naught and no need is served**. Because of this, it is permitted for the sake of the *mitzvah* of *onah* and for the pleasure of his wife. Thus, R. Yitzhak and Rosh hold, based on the gemara *Nedarim*, … Rebbi said, "The Torah has permitted you" … that in matters of sex (lit. marriage) for a man with his wife, that Torah has permitted her. Thus, [the R. Yitzhak and Rosh] consider **even this desire – that he wants to have sex in a non-usual way, as a [legitimate] need, and it is not for naught and it is permitted.**	**שהוא לצורך עונה ושמחת אשתו**....אבל לפ״ז ניחא דכיון דפירוש **לבטלה הוא לבטלה ממש שאין בה שום צורך** ומטעם זה מותר לצורך מצות עונה ושמחת אשתו לכן סברי הר״י והרא״ש מצד הגמ׳ דנדרים ...אמר רבי התורה התירתך עיי״ש בר״ן שבענין אישות לאיש עם אשתו התירה תורה **להחשיב גם זה שמתאוה לבעול שלא כדרכה כצורך ואינו לבטלה ומותר.**

16. Ibid. 4:70	**שם ד : ע**
The use of a *mokh* [birth control inserted in the vagina] when she is unwilling to have intercourse in any other manner. 1936 ... Because of our many sins it has spread amongst the women, who are not so observant and lacking the fear of Heaven, a desire not to have many children as we know. If there is one [man] with such a woman, who does not desire to conceive in any way, and she has no danger [to be pregnant] and she can conceive he has no obligation for *onah* to have intercourse with her in a way that she will not be able to conceive. On the contrary it turns out that she has the rule of a rebellious [wife] who refuses intercourse [and can be divorced without her *ketubah*] if she does not want to have sex with him in a manner in which she can conceive. **Never the less if he does not want to divorce her because of the children or because he loves her, there is room to allow him to have intercourse with her using a *mokh* at the time of intercourse according to those [authorities] that permit having occasional anal intercourse with ejaculation, for according to them even not for need of a mitzvah is considered a need as he desires this [anal sex] and if so also with this [using a *mokh*] where there isn't any obligation of *onah* there isn't a need of a mitzvah never the less since he desires her it is a need and it is not for waste [the spilling of the seed] and is permitted and here [in this case] it will be permitted even always because there is no distinction between occasionally and always with prohibitions….since they permitted for his desire it is considered done in need..**	שימוש במוך כשאינה מתרצה לבעלה באופן אחר .תרצ״ו ליובאן . ...ע״ז שבעוה״ר נתפשטה בין הנשים קלי הדעת ומחוסרי יר״ש רצון שלא להוליד הרבה בנים כידוע ואם יש לאחד אשה כזו שאין רצונה להתעבר בשום אופן ובודאי כיון שאין לה סכנה ויכולה להתעבר אין עליו חיוב עונה לשמש עמה באופן שלא תוכל להתעבר ואדרבה מסתבר שיש לה דין מורדת מתשמיש אם אינה רוצה להזדקק לו באופן שתוכל להתעבר. **מ״מ אם אינו רוצה לגרשה מחמת הבנים או מחמת שאוהב אותה וכדומה יש מקום להתיר לו לשמש עמה במוך שבשעת תשמיש להמתירין לבעול באקראי שלא כדרכה בהוצאת זרע שלדידהו אף שלא לצורך מצוה נחשב לצורך כיון שמתאוה לזה וא״כ גם בזה נהי שליכא עליו חיוב עונה וליכא כאן צורך מצוה מ״מ כיון שמתאוה לה הוי זה לצורך ואינו לבטלה ומותר והכא יהי׳ מותר אף תמיד משום דאין שום חלוק בין באקראי לתמיד באיסורין ...כיון שהותר לו בשביל תאותו שנחשב לצורך,**

V. Balancing Pleasure and Desire with Consent

17. Babylonian Talmud, Eiruvin 100b	**תלמוד בבלי עירובין ק:**
Rami b. Hama citing R. Assi further ruled: **A man is forbidden to compel his wife to the [marital] obligation, since it is said in Scripture (Proverbs 19:2): *And he that hasteth with his feet sinn*eth**. R. Joshua b. Levi similarly stated: whosoever compels his wife to the [marital] obligation will have unworthy children. Said	ואמר רמי בר חמא אמר רב אסי: **אסור לאדם שיכוף אשתו לדבר מצוה, שנאמר ואץ ברגלים חוטא.** ואמר רבי יהושע בן לוי: כל הכופה אשתו לדבר מצוה הויין לו בנים שאינן מהוגנין. אמר רב איקא בר

R. Ika b. Hinena what is the Scriptural proof? *Also without consent the soul is not good*. So it was taught: ***Also without consent the soul is not good*** **refers to a man who compels his wife to the [marital] obligation:**	חיננא: מאי קראה - +משלי י״ט+ גם בלא דעת נפש לא טוב, תניא נמי הכי **גם בלא דעת נפש לא טוב - זה הכופה אשתו לדבר מצוה.**

18. Igeret Hakodesh (Nachmanides)Chapter 6	**איגרת הקודש (לרמב״ן) פרק ו**
When he has intercourse with her: he should not force her to have sex and he should not rape her for this type of connection the *Shehinah* does not reside within it for his intention is the opposite of her intention and her mind is not connected to his mind. And he should not fight with her and not hit her about issues of intercourse. … But rather pull her heart with words of charm and complements and other words of wisdom and thought. **And do not have sex with her when she is asleep for the intentions of both of them are not united and her thoughts are not connected to him,** but rather awaken her and entreat her with words. In conclusion when you check yourself and see that you are ready for intercourse **work to make your wife's mind connected to your mind.**	**וכשהוא בועל אותה, לא יבעלנה בעל כרחה ולא יאנוס אותה, מפני שאותו החבור אין השכינה שורה בו מפני שכוונתו בהפך מכוונתה ואין דעת אשתו מוסכמת לדעתו.** ולא יריבנה ולא יכה אותה על עסקי תשמיש. ...אבל הוי מושך לבה בדברי חן ופתוי ושאר דברים הגונים ומחושבים. **ואל תהי בועל אותה והיא ישנה, מפני שאין כוונת שניכם אחדות ואין מחשבתה מוסכמת אל מחשבתך**, אבל הוי מעורר אותה ומכניסה בדברים. סוף דבר, כשתהיה בודק בעצמך ותראה שאתה ראוי לשמש, **עשה שתהיה דעת אשתך מוסכמת לדעתך** .

19. Ba'alei Hanefesh, Gate of Holiness R. Avraham b. David, Provence (ca. 1120-1198)	**ראב״ד בעלי הנפש שער הקדושה**
And the "overturning of the table" [anal sex] itself that they [the Rabbis] allowed, I say that this is only when he is not forcing her and she wants him, with her agreement, by appeasement. **But if he forces her, with this compelling he is definitely not saved from sin,** and I say about him [the verse] "Even without knowledge [her agreement], the soul is not good." [Proverbs 19:2]… **How much more so should one who acts in an unusual manner, and "overturns the table" against her will be consider a sinner.** … And the first opinion appears to me [to be correct], **it is forbidden to do any act to her without her consent, [and one must always] first appease her and gain her approval.**	והפיכת השולחן עצמו שהתירו, אומר אני דוקא בשאינה כפויה עליה והיא מתרצית עמו לדעתה על ידי ריצוי, **אבל אם הוא כופה אותה, באותה כפיה ודאי אינו ניצל מן החטא** ואני קורא עליו גם בלא דעת נפש לא טוב. ... **מי שמשנה את מעשיו והופך את שולחנו שלא מדעתה כ״ש שהוא חוטא.** ...וכלשון הראשון נ״ל **דאסור לעשות בה שום דבר שלא מדעתה עד שיפייסנה ותתרצה.**

20. Eliah Rabbah 240 R. Eliyahu Wolf Shapiro, Prague (c. 1660-1712)	**אליה רבה סימן רמ**
And also … **it is permissible to have intercourse like animals with one's face opposite the rear**, …And it appears that **all these ways of intercourse are specifically with her consen**t and also when he has intercourse and then does it again that is specifically with her consent, **but against her will even if he desires intercourse he is called a sinner**, as appears in *Tur*.	ועוד ... **דמותר לשמש כמעשה בהמה פנים כנגד אחור**, ... ונראה **דכל ביאות הללו הוא דווקא מדעתה**, וכן כשבועל ושונה דווקא מדעתה, **אבל בעל כרחה אף שמתרצה לתשמיש נקרא חוטא**, וכ״מ בטור:

RAHEL BERKOVITS I rahelb@pardes.org.il

VI. Sex when Angry, Drunk or Thinking of Another

21. BabylonianTalmud *Nedarim* 20b	**תלמוד בבלי נדרים דף כ:**
"And I will purge out from among you the rebels, and them that transgress against me" (Ezekiel 20). R. Levi said: This refers to children belonging to the following nine categories: **children of fear, of outrage, of a hated wife**, one under a ban**, of a woman mistaken for another, of strife, of intoxication [during intercourse], of a mentally divorced wife**, of promiscuity, and of a brazen woman. But that is not so: for did not R. Samuel b. Nahmani say in the name of R. Yonathan: One who is summoned to his marital duty by his wife will beget children such as were not to be found even in the generation of Moses? … — [It is virtuous] only when the wife ingratiates herself [with her husband].	+יחזקאל כ+ וברותי מכם המורדים והפושעים בי - אמר רבי לוי: אלו בני תשע מדות, בני אסנ"ת משגע"ח: **בני אימה, בני אנוסה, בני שנואה**, בני נידוי, **בני תמורה, בני מריבה, בני שכרות, בני גרושת הלב**, בני ערבוביא, בני חצופה, איני? והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל אדם שאשתו תובעתו - הויין לו בנים שאפילו בדורו של משה רבינו לא היו כמותם, ... ההיא דמרציא ארצויי.

22. Ran, *ad. Loc.* R. Nissim b. Rᵉ'uven of Gerona, Spain (1320–1380)	**ר"ן שם**
Children of fear – that **he places his fear upon his wife to compel her to have sex with him against her will. And therefore his children will not be proper, because he acted improperly** *Children of force* – **this is worse than 'children of fear,' because in the case of 'children of fear' the woman was not actually forced (or 'raped'), whereas children of force referrers to when she was fully forced.** *Children of hatred* – that her haters her and **therefore turns his thoughts to another woman.** *Children of 'exchange'* – that he had **sex with one of his wives thinking she was the other wife.** *Children of strife* – although she is not hated, but merely that there is currently strife between them. *Children of drunkenness* – **because of his drunkenness he is not turning his thoughts to his wife.** *Children of 'divorced in the heart'* – that he has decided in his mind to divorce her.	**בני אימה** - לשון יראה **שמטיל אימה על אשתו להזקק לה שלא כרצונה ומתוך כך אין בניו הגונים לפי שנוהג שלא כשורה** **בני אנוסה - גריעי טפי מבני אימה דבני אימה לא הוי אנוסה ממש ואנוסה מיירי בשאנסה לגמרי** **בני שנואה** - ששונאה ומתוך כך **נותן דעתו על אשה אחרת**. **בני תמורה - שבא על אחת מנשיו וכסבור שהיא צרתה.** **בני מריבה** - אע"פ שאינו שונאה אלא שהיתה מריבה ביניהם לפי שעה. **בני שכרות - שמתוך שכרותו אינו נותן דעתו על אשתו**. **בני גרושת הלב** - שגמר בלבו לגרשה.

23. *Ba'alei Hanefesh,* Gate of Holiness	**בעלי הנפש שער הקדושה**
"Children of rebellion" – that she says to him, "I do not want you", and nevertheless he has sex with her, **behold she is to him like a prostitute, even if she consents**. The other version of this text is "children of strife," that they are fighting day and night. **That sex is nothing other than fornication, because it is not out of love.** "Children of drunkenness" – that he is drunk or she is drunk, **and there are not feelings of love.**	בני מורדת, דאמרה ליה לא בעינא לך **ואעפ"כ הוא משמש עמה הרי היא אצלו כמו זונה ואפילו מדעתה.** והנוסחא האחרת בני מריבה, שהם מתקוטטים יום ולילה. **הביאה ההיא אינה אלא זנות שאינה מתוך אהבה**. בני שכרות, שהוא שכור או שהיא שכורה **ואין בהם כוונת אהבה**.

24. Rambam *De'ot* 5:4	**רמב"ם דעות פרק ה הלכה ד**
… [At the time of relations,] they both should not be drunk, nor lackadaisical, nor tense - or [even] one of them. **She should not be**	... ולא יהיו שניהם לא שכורים ולא עצלנים ולא עצבנים, ולא אחד מהן,

asleep, nor should the man take her by force, against her will. Rather, [the relations should take place] amidst their mutual consent and joy. He should converse and dally with her somewhat, so that she be relaxed. …	**ולא תהיה ישינה, ולא יאנוס אותה והיא אינה רוצה אלא ברצון שניהם ובשמחתם**, יספר וישחק מעט עמה כדי שתתישב נפשה ...

25. Shulhan Arukh, Orach CHayim, 240:10 R. Yosef b. Ephraim Caro, Spain and Israel (1488–1575)	**שו״ע אורח חיים ס׳ ר״מ: י**
And if he a quarrel with her he cannot have intercourse with her until he appeases her; and he may speak/flirt with her before intercourse to please her.	אם היה לו כעס עמה, אסור לשמש עד שיפייסנה; ויכול לספר עמה קודם תשמיש, כדי לרצותה.

VII. Love Your Partner as Yourself

26. A Letter from the Steipler R.Yaakov Yisrael Kanievsky, Poland/Israel (1899-1985)	**מכתב מהסטייפלר**
Marital obligation of sex… 2. The Obligation – **all forms of contact (intimacy or "intimate contact"), touch, and kissing are included. … A man must do all that his wife desires** (in the name of the *Hazon Ish*). Thus, he should lie with his wife together naked with touching and kissing for approximately a quarter of an hour before intercourse – this is under normal circumstances… And after intercourse, he should lie with his wife for a half-hour, because this will give her greater pleasure than the act itself… ***Onah* [pleasing one's wife] is a Biblical *mitzvah*, no less than eating *matzah*, and one who does not fulfill it when his wife is pregnant (unless she has waived her right, a true remission with a full heart), then he is a complete sinner, for this sin is of those sins that are interpersonal, and thus even Yom Kippur and death do not atone for it.** And he is like a thief and a bandit, because he steals from his wife what he is obligated to her. And this is (tantamount) to murdering his wife, for it is known that the primary longing of a woman in her world is that she has a husband who loves her, and when she sees that this is not so, **then it is close to an endangerment of life**, from the great pain and anguish that she has on account of her being bereaved like living widows... B. … And it is what is required according to law, because according to the Torah it is forbidden to have sex in a manner that the woman is not first appeased, and he is obligated to appease her through touching and kissing until she agrees to have sex, because without this it is like placing her before a lion, who tramples (his prey) and eats it, as is explained in *Pesachim* 49 (and it is a criminal sin to deprive from one's wife what is her due, and even if he acts as he does with the intent of being righteous and ascetic, because he cannot be righteous at the expense of stealing from one's wife, to steal from her and to make her like a captive slave woman). **And when one has sex with his wife without her willingness, the (resultant) children are in the category of "those who sin and rebel [against Me]", just as the children of one who was raped.** Now, one	חיוב עונה ב. בחיוב עונה – **כל קירוב (חבוב) חבוק ונישוק. ... וצריך לעשות כל שהאשה מתאוה** (בשם החזו״א זצ״ל) וע״כ ישכב עם אשתו בקירוב בשר ובחיבוק ונישוק כרבע שעה לפני החיבור, זה באופן רגיל. .. ואחר החיבור ישכב עם אשתו משך חצי שעה כי בזה יש לה הנאה מרובה יותר מעצם המעשה... **העונה היא מצות עשה דאורייתא כאכילת מצה והמבטלה בזמן עיבורה (כשלא מחלה האשה מחילה אמיתית בלב שלם) הוא חוטא גמור דחטא כזה הוא מהעבירות שבין אדם לחבירו שאפ׳ יוה״כ ומיתה אינה מכפרת** והרי הוא כגזלן ושודד שגוזל מאשתו מה שמחוייב לה והוא שפיכות דמים לאשה אשר כידוע עקר תקוות האשה בעולמה הוא שיהיה לה בעל האוהב אותה וכשהיא רואה שזה אינו כמעט **קרוב לפקוח נפש** מרב צער ויגון על היותה גלמודה כאלמנות חיות. ב) ...והוא מדינא ממש כי עפ״י ד״ת אסור לעשות הביאה באופן שהאשה אינה מפוייסת ומחוייב לפייסה בפיוס וחבוק ונשוק עד שתתרצה להחבור דאל״כ הרי היא כנתינה לפני הארי דדורס ואוכל כמבואר בפסחים דף מ״ט (ועוון פלילי הוא לעשוק מה שמגיע לאשתו אפי׳ אם מתכוון לשם מדת חסידות ופרישות דעל גזילת אשתו אינו יכול לעשות חסידות ולגזול אותה ולהציגה

who grabs his wife and had sex immediately without prior physical intimacy and then separates immediately, behold this husband thinks that he has "grabbed angels" for this (his ascetic behavior), but in actual truth he has not sacrificed any of his desire, and his lust has been totally satisfied, having received its full pleasure, but his wife has not derived any pleasure from this act quite the contrary!, she is in pain and embarrassed and in private she cries, and her tears do not return unanswered, for the (heavenly) Gate of Tears are never locked…

C. One who engages in physical intimacy and touching and the like for the sake of heaven, because he is compassionate and does not want her to be in pain and miserable, this does not bring him in any way to a weakening of his fear of heaven or to a descent into pleasures (hedonism). To the contrary! It brings him to holiness, and he fulfils a Biblical mitzvah of "You shall walk in His paths" – just as He is compassionate, you too must be compassionate. And in addition to this, in truth the touching and the kissing or other matters of physical intimacy is a portion and a branch of the mitzvah of *onah*…

E. *Hazal* have said in *Yevamot* 62b, "**Our Sages taught: One who loves his wife as himself and honors him more than himself, regarding him the verse states: 'And you shall know that your tent is in peace…'". And it is clear that *Hazal's* intent regarding love for one's wife was not in reference to loving one's wife with the love that is natural for women [physical love], but rather it refers to the love of the type that friends have for one another, because she [your wife] is your companion, and the wife of his covenant, and they share matters in which they are jointly partners, and each one helps and is helped by the other.** Additionally, they refer to the love that comes from gratitude, for the man should picture in his mind what it would be like if he were to never have found a wife, and **he would be left lonesome, how much pain and suffering he would have**, and because of his wife his life is in order. And the matter of gratitude is very great – there is no limit to its importance – and *Hazal* in *Pirkei DiRebbe Eliezer*, chapter 7, said that whoever denies gratitude owed his friend, in the end denies the goodness that God has done for him, see there where they are very stringent regarding this. In regards to such love *Hazal* have obligated the husband, and this love is not a form of lust at all, but rather one of the good attributes that we are obligated to follow. And with this in mind, when one attempts to make his wife happy at the time of sex, before it and after it, this is not unseemly, God forbid!, but rather a mitzvah, even were he not obligated in this, and certainly given that he is obligated to her in this regard according to law, as I have written above.

From the Steipler Rav, author of *Khilot Yaakov*
Tishrei 5734 (1973)
("Unpublished" Letter circulating amongst *Benei Yeshiva*

כשפחה שבויי) **וכשהוא בועל שלא ברצונה הוי הבנים בגדר הפושעים והמורדים כדין בני אנוסה** ומי שחוטף ובועל מיד בלא קירוב ופורש תיכף ומיד ומתרחק ממנה הנה הבעל חושב שחוטף מלאכים בזה ובאמת לאמתו לא נגרע מתאוותו כלום ויצרו שלו מתפייס בהחלט בהנאה שלמה אבל אשתו לא נהנית כלל מהנהגה כזו ואדרבה היא כואבת ומבוישת ובמסתרים תבכה ודמעתה אינה חוזרת ריקם דשערי דמעות לא ננעלו ...

ג) ומי שעושה קירוב וחיבוק וכיו"ב לש"ש מצד רחמנות דלא תהיה כאובה ועלובה אין זה מביאתו כלל להחלשת הי"ש ולנפילה בתאוות ואדרבה מביאתו לידי קדושה ומקיים בזה מ"ע דאורייתא דוהלכת בדרכיו מה הוא רחום אף אתה רחום ומלבד זה באמת החבוק והנשוק או שאר עניני קורבה הוא חלק וסעיף ממצוות עונה …

ה) אמרו חז"ל ביבמות דס"ב ע"ב **ת"ר האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו וכו' עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך וברור שאין כוונת חז"ל שאוהב אשתו מצד אהבה הטבעית לנשים אלא לאהבה מסוג אהבת חברים כי היא חברתו ואשת בריתו ויש להם ענינם משותפים דכ"א מסייע ונסתייע זה מזה** וכן אהבה מצד הכרת טובה שיצייר בדעתו אילו לא היה משיג אשה בשו"א **והיה נשאר גלמוד כמה צער למכאוביו היה לו בזה** וע"י אשתו הוא מסודר בחייו וענין הכרת טובה הוא גדול לאין שעור וחז"ל במשנת ר"א פ"ז אמרו שכל הכופר בטובתו של חבירו לסוף כפר בטובתו של קונו ועי"ש שהחמירו בזה מאד מאד ועל אהבה כזו חייבו חז"ל ואהבה כזו אינה ממדת התאווה כלל רק מאחת המידות הטובות שמחוייבים בזה ולכוונה זו כשמשתדלים לשמחה בעת החיבור לפניה ולאחריה אין זה מגונה ח"ו רק מצוה ואפי' אילו לא היה משועבד לזה וכש"כ כשמשועבד לזה עפ"י דין וכמו"ש

Text and Translation Provided by R. Dov Linzer)	לעיל.ממרן בעל הקהלות יעקוב שליט״א תשרי תשל״ד

VIII. Same Sex Couples- Acknowledgment of the Need for Emotional Connection

27. Rav Benny Lau: "It is not permissible to decree a life of loneliness on a person" Israel (1961- present)	**הרב לאו: ״אין היתר לגזור על בני אדם חיי בדידות״**
In the opening of his article on marriage, Rabbi Yosef Beer Soloveitchik suggests two basic objectives regarding the institution of marriage. The first reflects a collective commitment where both partners put themselves at the service of society, and the other expresses their inner commitment that is part of the institution of marriage. This commitment stems from the experience of oneness of the two who long for love and friendship. The practical difference between these two objectives is the place of the *mitzvah*, "Be fruitful and multiply". According to the first objective the commandment of procreation is the central beam on which rests the entire building. Remove this commitment from marriage and it loses all meaning. **According to the second goal the marriage is not compromised if it does not produce new life. The connection itself between the couple is the creation that is desired**…. Chapter two that focuses on **"it is not good for humans to be alone" expresses the longing of humans to share life in partnership.** Nothing in this chapter mention the person's bodily needs, there is no addressing of the obligation to have children, but rather the [focus is on the] oppressive loneliness of the first human. Man and Woman have names, they do not belong to nature but become individuals, unique and distinct, able to join with another. **"In this context, marriage had to acquire a new meaning, to express for them not only the demands of the race, but also (and perhaps especially) the longings of the individual"** (Rabbi Soloveitchik, Lonely Man of Faith p 49). Marriage contain the subjective desire to be saved from solitude, and also the objective institution of a covenant between two individuals who want to start a community together, and for that undertake mutual commitment to each other. According to this reading I would like to carefully choose my words in reply to many people who ask my opinion in connection to couple-hood for people with same sex tendencies.	בפתיחת מאמרו על הנישואין , מצביע הרב י״ד סולובייצ׳יק על שתי תכליות בסיסיות בדבר מוסד הנישואין. האחת מבטאת מחויבות קולקטיבית שבה שני בני הזוג מעמידים עצמם לשירותה של החברה, והשנייה מבטאת את המחויבות הפנימית שבמוסד הנישואין. מחויבות זו נעוצה בחווית היחד של שנים המשתוקקים לאהבה וידידות. תוצאה מבדילה (=״נפקא מינה״) בין שתי תכליות אלו היא המקום של מצוות ״פרו ורבו״. לפי התכלית הראשונה מצוות פרו ורבו היא הקורה המרכזית שעליה מושתת הבניין כולו. טול מהנישואין את המחויבות הזו ואיבדת את כל משמעותה. **לפי התכלית השנייה אין פגיעה בנישואין גם אם לא צמחו מהם חיים חדשים. עצם ההתקשרות של בני הזוג היא היא היצירה המתבקשת**… פרק ב המתמקד ב״**לא טוב היות האדם לבדו״ מבטא את כמיהתו של האדם לחלוק את חייו בשותפות.** אין בפרק זה מאומה מצרכי הגוף של האדם, אין כלל עיסוק בחובת ההולדה אלא בבדידות המעיקה של הנברא הראשון. לאיש ולאישה יש שמות, הם לא שייכים לכלל הטבע אלא הופכים להיות אנשים פרטיים, מיוחדים ומתייחדים. **״בהקשר זה צריכים היו הנישואין לקנות להם משמעות חדשה, בבטאם לא רק את דרישותיו של הגזע אלא גם (ואולי בעיקר) את כיסופיו של האדם היחיד״** (הרב סולובייצ׳יק, שם, עמ׳ 49). הנישואין מכילים בתוכם גם את השאיפה הסובייקטיבית להיגאל מהבדידות, וגם את המוסד האובייקטיבי של כריתת ברית של שני יחידים המבקשים להקים יחד קהילה, ולשם כך מקבלים על עצמם מחויבות הדדית זה לזה. על פי קריאה זו אבקש לגשש את מילותיי בתשובה להרבה אנשים השואלים את דעתי ביחס לזוגיות של אנשים בעלי נטיות חד-מיניות.

… – **it is not permissible to decree on people a life of being alone. Exiting from loneliness to life of couple-hood is really a life-saving act.** I have seen many lonely individuals in my short life, and I know that they often are in a high-risk situation [for suicide]. A man who cannot live in a true relationship with a woman (or vice versa) and is sentenced to a life of loneliness - it may well become a death sentence for him. Halakha knows very well the concept of "saving a live" and makes wide use of this concept whenever possible. Also "even a possibility of [*safek*] saving a life" overrides [the prohibitions of] Shabbat. **Even on this issue [of same sex couples] we have to use the same conceptual system and not be afraid to define the reality of loneliness as "a possibility of saving lives". This definition requires us (family members, educators and rabbis) to do all we can that the people living around us will exit from darkness to light and from death to life. Loneliness is deadly poison and faithful relationship is the elixir of life. And you shall choose life.**	… – **אין היתר לגזור על בני אדם חיי בדידות. עצם היציאה מן הבדידות אל חיי הזוגיות היא הצלת חיים של ממש.** ראיתי הרבה אנשים בודדים בחיי הקצרים, ואני יודע שפעמים רבות הם בסביבת סיכון גבוה. גבר שאינו מסוגל לחיות בזוגיות של אמת עם אישה (או להפך) נידון לחיי בדידות שעשויים להיות עבורו גזר דין מוות. ההלכה מכירה היטב את מושגי "פיקוח נפש" ועושה בהם שימוש רחב עד כמה שאפשר. גם "ספק פיקוח נפש" דוחה שבת. **גם בסוגיה זו אנו צריכים להשתמש באותה מערכת מושגית ולא לפחד להגדיר את המציאות של הבדידות כ"ספק פיקוח נפש". ההגדרה הזו מחייבת אותנו (בני משפחה, מחנכים ורבנים) לעשות כמה שביכולתנו כדי שהאנשים החיים בסביבתנו יצאו מאפילה לאורה וממוות לחיים. הבדידות היא סם מוות והזוגיות הנאמנה היא סם חיים. ובחרת בחיים.**

IX. Same Sex Couples- Acknowledgment of the Need for Physical Connection

28. HaRav Medan: " One should not be stringent with one who does not have a kosher release for his sexual desires " 09.09.2009 Published in *Makor Rishon* Newspaper 09.04.09 R. Yaaqov Medan, Israel (1950 -)	**הרב מדן: "אין להחמיר עם מי שאין פורקן כשר לכוחותיו המיניים** | "כ' באלול התשס"ט, 2009/09/09 (פורסם במקור ראשון, פרשת כי תבוא, ט"ו באלול תשס"ט,)
The murder at the club in Tel Aviv and the demonstrations and incitement that followed made me realize that you cannot ignore any more the place of homosexuality in our lives. The phenomenon and examination of which are not pleasant, however, the fog surrounding it, which blurs the distinctions between good and bad associated with it, must disappear. The largely secular public sees the community of homosexuals as persecuted and therefore sympathies with them. The majority of *mitzvot* observant public strongly refrained from discussing the phenomenon and a minority joins the secular public, which opposes the "persecution". The other part is beginning to see homosexuals, in their expressions, in their opposition and by inciting against them as a community that should be perused. In this spirit Moshe Feiglin wrote two weeks ago his essay on 'I am proud homophobe." The fog comes from the tendency to put all homosexuals in one drawer. But this is wrong! *Haredim* are not made of one piece. They have among them the righteous, the mediocre and the wicked. Kibbutz members are not made of one piece, the Border Police are not homogeneous and similarly neither are	רצח במועדון בתל אביב וההפגנות וגם ההסתה שבאו בעקבותיו גרמו לי להבין שלא ניתן עוד להתעלם ממקומה של ההומוסקסואליות בחיינו. התופעה והחיטוט בה אינם נעימים, אך הערפל האופף אותה ומטשטש את ההבחנות בין טוב לרע הקשורות בה חייב להיעלם. הציבור החילוני ברובו רואה בהומוסקסואלים ציבור של נרדפים, ובשל כך אהדתו אליהם. ציבור שומרי המצוות ברובו נמנע בכוח מלדון בתופעה, ומיעוטו מצטרף לציבור החילוני, המתנגד ל'רדיפה'. חלקו האחר מתחיל לראות בהומוסקסואלים, בבוטותם, בהתרסותיהם ובהסתתם דווקא של ציבור של רודפים. ברוח זו כתב לפני שבועיים משה פייגלין את מאמרו 'אני הומופוב גאה". הערפל נובע מן הנטייה להכניס את כל ההומוסקסואלים למגרה אחת. ולא היא! החרדים אינם עשויים מעור אחד. יש בהם צדיקים, בינוניים

homosexuals. For that matter we will divide them into three groups:

The Righteous:

The first group has the opposite inclination [i.e. same sex attraction], mostly observant of *mitzvot*, they do not act on their inclination, because of the strict prohibition that exists in relation to it. In many cases (and in my opinion, it is a good thing) they do not marry a woman (these lines are written, for the sake of brevity, about men, but the laws are similar for women) and **it is permissible for them to have a friend for life** [*haver lehayyim*-life partner], **but without the closeness of flesh [anal intercourse] with him.** These people are, in the subject under discussion, in the category **of a completely righteous person, and anyone who insults them verbally, or by refraining from contact with them or by just a lack of respect, transgresses, I believe, the prohibition of fraud with words, and the commandment of 'Love your neighbor as yourself'. I also do not see any legal permission [*heter*] to prevent them from any *davar shebekiddusha* [holy thing -like counting in a *minyan*], like the Torah reading, passing before the ark [i.e. being a prayer leader] or giving a Torah lecture in public.**

Comments about this group:

… **An unparalleled difficult question is what is the boundary of permitted closeness between these two life partners?** The Torah explicitly prohibits, with a most serious prohibition, the sexual contact [anal intercourse]. Lesser contact than this, from the concept of preventing the act itself, is little discussed by the Sages and Jewish law, and there is not enough to fill a code of law. In my opinion, it is possible to draw the boundaries of the prohibition to the limits that are most stringent, however, **similarly one should not be stringent with one who does not have a kosher release for his sexual desires, for any stringency can create a leniency for the one who despairs from the ability of *Halakha* meet their basic needs.** The questions requires a serious and deep deliberation, and similarly correctly our generation's rabbis did by not formulating a clear and orderly ruling on this matter, **leaving the discretion of each one who checks in to the matter case by case according to the situation of the questioner**. In any case the expectation exists from any one with this opposite tendency to adopt for himself a rabbi, *talmid hakham* God fearing who will get to know him in the most through manner **and can rule for him in what to be lenient and what to be stringent**. …

ורשעים. חברי הקיבוצים אינם עשויים מעור אחד, שוטרי מג״ב אינם מעור אחד וכך גם ההומוסקסואלים. לצורך העניין נחלק אותם לשלוש קבוצות:

הצדיקים

הקבוצה הראשונה היא בעלי נטיות הפוכות, בעיקר שומרי מצוות, שאינם מממשים את נטייתם, מחמת האיסור החמור שיש בה. במקרים רבים (ולדעתי, טוב שכך) הם לא יישאו אישה (שורות אלו נכתבות, למען הקיצור, על גברים, אך דינן דומה גם לגבי נשים), **ואפשר שיהיה להם חבר לחיים, אך ללא קרבת בשר עימו.** אנשים אלו הם בעניין הנידון **בגדר צדיקים גמורים, וכל הפוגע בהם במילה, במניעת קשר עמם או בסתם חוסר כבוד, עובר לדעתי על איסורי הונאת דברים ומצוות 'ואהבת לרעך כמוך'. גם איני רואה היתר למנוע מהם כל דבר שבקדושה, כקריאה בתורה, מעבר לפני התיבה או נתינת שיעור בתורה בציבור.**

הערות על קבוצה זו:

...שאלה קצה זו:שה מאין כמותה היא מהו גבול הקרבה המותר בין שני חברים לחיים. התורה אוסרת במפורש, ובאיסור חמור ביותר, את המגע המיני. קרבה פחותה ממנו מדין סייג נידונה מעט בחז״ל ובהלכה, ואין בה כדי למלא שולחן ערוך מסודר. לדעתי, ניתן למשוך את גדרי האיסור עד קצה גבול החומרה, **אך דומה שאין להחמיר עם מי שאין פורקן כשר לכוחותיו המיניים, שהרי כל חומרה עלולה להוליד קולא אצל מי שיתייאש מיכולתה של ההלכה לענות על צרכיו הבסיסיים.** השאלות דורשות שיקול דעת גדול ועמוק, ודומה שיפה עשו רבני דורנו שלא ניסחו משנה ברורה וסדורה בעניין, **והותירו שיקול דעת של בדיקת כל מקרה לגופו על פי מצבו של השואל** . מכל מקום, קיימת ציפייה מכל בעל נטיות הפוכות לאמץ לעצמו רב תלמיד חכם ויראו שמים שיכיר אותו בצורה יסודית, **ויוכל להורות לו במה להקל ובמה להחמיר.**